

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVEKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai továbbá Intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lei,
rendes tagdíj évi 100 lei, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lei.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:

Egy évre 150 lei Negyed évre 40 lei
Fél évre 75 lei Egyes szám 3 lei

Szemle.

Az új buzarendszer. — Földreform okozta értékvesztés.

A „Consum” szept. 23-iki számában olvastuk: A minisztertanács keddi ülésén tárgyalás alá vették az olteniai buzatermelők memorandumát az új buzarendszerre vonatkozólag. A memorandumot a legfelsőbb gazdasági bizottságnak adták át áttanulmányozás végett. Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy úgy a buza, mint a lisztrendszer megmarad, ahogy eddig volt, mert egy olyan beszerzési időszakban vagyunk, amikor nem áll rendelkezésünkre egy megfelelő, pontos statisztika. Mikor a bel-
földi szükségletnek a beszerzése befejezést nyer és mikor egy pontos statisztikánk lesz a liszt-
és buzakészletről, akkor a kérdést újból tárgyalni fogják.

Ezzel szemben szeptember elején minden lap közölte a hivatalos termésjelentést, amely 40 millió 439.254 hectoliter buzatermést mutat ki.

Ez tehát elég pontos — hiszen az utolsó 4 hektót sem enged el! nem hiába, hogy a földművelésügyi miniszterium statisztikai igazgatósága adta ki — már pedig az csak tudja!

A minisztertanács, sőt maga a földművelésügyi miniszter ur is azonban nem bíz benne, vagy talán nem is tud róla, hogy a statisztikai igazgatóság már pontosan felmérte a termést?

Mindenesetre nagyon különös; és tisztelettel kérdezzük azoktól akiket illet, hogy mikor is tévedtek? Van-e statisztika vagy nincs. És ha volt ezelőtt négyhét, miért nincs most? Vagy talán nem is volt — csak úgy hasból, a statisztikai iroda asztalán szerkesztve?

Külföldi bizalmat megnyerni hivatott módszernek azonban aligha nevezhető az ilyen bujocskajáték! B. F.

Valaki következőleg számolta a földreform által Romániának, mint államnak okozott értékvesztésget.

1. Minden tárgy, mely kevesebb hasznot hoz a másik tárgynál, kevesebbet ér mint a másik; mivel pedig a rosszul művelt föld ke-

vesebb jövedelmet hoz a jól műveltnél: ennélfogva a rosszul művelt föld kevesebbet ér, a jól műveltnél — és mivel senki sem állíthatja, hogy a kényszerbérbe adott, avagy kisajátított földek jobb művelés alá kerültek volna, sőt mindenik gazda meggyőződészetűen a művelésnek hanyatlását állapítja meg; ebből kifolyólag a földek ma kevesebb értékkel bírnak, mint előbb. A művelhető föld ára ma kat. holdanként középértékeket véve 8000—25000 lei közt váltakozik s így éppen nem túlzás, sőt nem sok értékvesztés lesz számítva kat. holdanként 1500 lei el.

2. Az uradalmakban rozsdásodó sok eszköz, gép, romló épületek, faj gulyák, faj ménesek stb. pusztulásának értékvesztése, az összesre számítva kat. holdanként legkevesebb 200 leire tehető.

3. A sok parlagon heverő és az Amerikába való kivándorlás miatt még maradó földek miatt elmaradt haszonnak tőkeértéke kat. holdanként biztosan eléri a 300 leit s így következik, hogy kat. holdanként legalább 2000 lei az értékcsökkenés vagyis minden kisajátított millió kat. hold után, legkevesebb 2 milliárd lei a tőke csökkenés. Ennek visszaszerzéséhez legalább 10 évi értelmes s kellő tőkés gazdálkodás szükséges, de ennek ma utja el van vágva s az erre való áttérés is igényel 3—4 évet. M. S.

Galyán.

Igy hívják azt a gazdasági növényt, amelyet az orosz—japán háborúból is ismerünk, melynek fedezete alatt a japán lovasság megkerülte az orosz állásokat és visszavonulásra készítette őket. E növénynek három magját sikerült elhoznom önkénytelen keleti utazásomból. Hazaérve e három magot elvettem és ez négy év alatt annyira meghonosodott és elszaporodott, hogy ez évben hat k. holdnyi vetésem van belőle, mely feltűnik mindenkinek, ki Torda felől Torockóra halad és Sinfalva községet elhagyta. Két kukorica tábla között áll a galyán és dacol a kemény szárazsággal, míg a kukorica silány, mint másutt is Erdélyben.

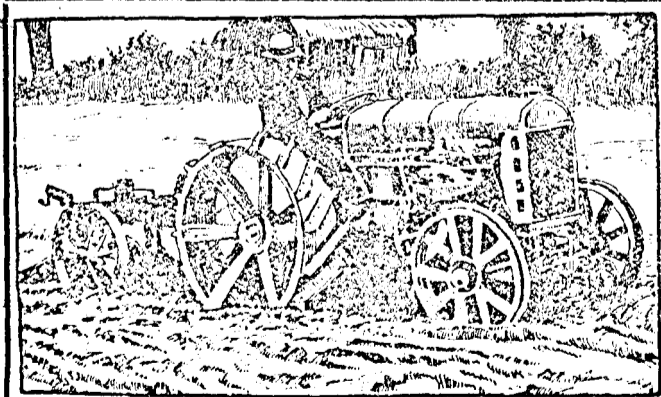
A galyán a Sorghumok családjába tartozik és igen sok hasznosságú növény. Magvából lehántolva jó izli kását nyerrünk, lisztje kenyér sütésre is alkalmas, de elsőrendű erő takarmány állatok számára, végül ebből készül a kínaiaknak közismert pálinkája a kandzsim. Szárát Mandzsuriban épületek és kerítések építésére használják. Minálunk a nádfedelet fogja igen jól helyettesíteni, de nem mondom, hogy nem fog kerítés is készü-

ni belőle. Leveleit hasonlóan kukoricáéhoz szarvasmarhával etethetjük fel.

Művelésével ez évben azt mondhatnám csak kísérleteztem, mert idáig kertben ápoltam a növényeket. Számos növény három bugát hordozó fiók hajtással bír, melyeknek magvai érésehez közel állanak, mikor e sorokat szeptember hó 16-án írom.

Két fénykép is támogatni akarja a fenti irtakat, de magához a Gazdasági Együlethez két maggal telt bugát szolgáltatam be hol azok megtekinthetők.

„Fordson Tractor”-ok

Személy és teherautók, autó alkatrészek, mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők és beszerezhetők a

„PERRY” cégnél. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. Telefon 999. szám.

„Gazdák”

Biztosító Intézet Részv. - Társaság

Székhelye: Arad. Vezérképviselőségek: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon, M. vásárhelyen, Déván, D.-sztmártonban, Gy. fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán. Elfogad tűz, jég élet, betörés, lopás, baleset, szavatossági, kifizetési stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

A holdankénti szemhozamról e lapban fogok majd később beszámolni.

Karlársi üdvözléssel

iff. báró Jósika Gábor.

Erdészeti.

Fák köbözése.

Irta: Márton Sándor.

A fának alakja, az igen csekély mérvben domborodó kupra emlékeztet. Különösen áll ez a fenyőkre és ezért az erdészek a kupok képleteit, mégpedig a csonka kupok képleteit formálták át a maguk gyakorlati céljaira. Sokféle képlet van, de ezek közül az életbe kevés mehetett át, mert alkalmazásuk bonyodalmas és hosszadalmas. Kiválóan az álló fák köbözése nehéz és ellenőrizhetetlen utána mérésekkel. Itt a szem gyakorlati jártasságára van szükség és ezt nehéz megszerezni, de könnyű is belőle kijönni. Oly képletekre volna szükség, amely legalább megközelítse a valóságot és emellett a szembecslést, egészen egy adatra t. i. a magasságra redukálja, mert a magasságnál fél méter hiba, igen csekély eltérést okoz az ügyes vékony törzs felsőrésznél az u. n. sudar-nál.

Alantikban a mostani alapkepleteket összehasonlítom, alkalmazásuk helyét, módját röviden jellegzem, s egy új képletet mutatok be, amely a gyakorlati életben kipróbálás után vagy jönnek fog bizonyulni, vagy pedig csak az elméletiek számát fogja szaporítani. Nekem már nincs módomban tömegpróbát tenni s ezért legyen szabad szaktársaimat próbák tételére felkérni.

1. *Döntött fák köbözése.* Lehetőleg precíz elméletet gyakorlativá kell tenni: ez az élet feladata. Precíz elmélet még ma sincs mi következők bizonyítanak. Legyen e célra: $D = a$ törzs alsó átmérője; $d = a$ felső átmérője; $M =$ az egész ép kup magassága; $m =$ a csonka kup, azaz a törzs magassága; $\mu =$ a lemeztelt kis kup magassága; $K =$ köbtartalom az ép kupnál; $K_{cs} =$ csonkakup köbtartalma; $k =$ lemeztelt kup köbtartalma; $K_{csel} =$ csonka ellipsoid kup köbtartalma; $K_{ell} =$ ép ellipsoid kup köbtartalma.

Csonka kupot köbözhetünk: a) *lemeztelt felső kis kup köbtartalmának az ép kup köbtartalmából levonásával*, amidőn $K_{cs} - k = \frac{\pi}{3} \left[\frac{D^2}{4} M - \frac{d^2}{4} \mu \right] = \frac{\pi}{12} [D^2 M - d^2 \mu]$ és mivel $D : d = M : \mu$ és $D^2 = d^2 = M^2 : \mu^2$, továbbá mivel $M = \mu = m$ leend $K_{cs} = \frac{\pi}{12} [D^2 + Dd + d^2] m$ 1., mely ismeri képlet.

b) *Az alsó s felső átmérők átlagával.*

$$\text{Kétféle módja van u. m. } K_{cs} = \frac{(D+d)}{4} \pi$$

$$m = \frac{\pi}{16} (D^2 + 2Dd + d^2) m \text{ 2. amikor a kéz-}$$

átmérőnek összegét feleztve dolgozunk. Ez az eljárás a trapéz területének kiszámításával alkalmazott átlagalap meghatározással azonos, hozzátevén, hogyha Guldin képlete szerint forgatással határozzuk meg a háromszöggé alakított trapéz területét, akkor a keletkezett csonka kup

$$\text{köbtartalma} = \frac{\pi}{24} (D^2 + 2Dd + d^2) m. \text{ Másik el-}$$

járás: külön-külön felezzük az átmérőket és azután második hatványra emelve az alapkörképletbe visszük s így vesszük átlagukat u. m.:

$$K_{cs} = \left[\frac{D}{2} + \frac{d}{2} \right] \pi m = \frac{\pi}{8} [D^2 + d^2] m \text{ 3.}$$

$$\text{c) Átlag körlapokkal } K_{cs} = \frac{D^2 \pi + d^2 \pi}{2} m$$

$$= \frac{\pi}{8} [D^2 + d^2] m; \text{ 4. A 3. és 4. képlet azonos.}$$

d) *A domboru kup köbtartalma parabola alapon.* Ekkor ismét a 3-ik, illetve 4-ik képlettel teljesen egyező képletet nyerünk.

Összehasonlítva az 1., 2., 3. képletet:

$$1. \text{ Képlet nagyobb a 2-iknél } \frac{\pi}{48} (D-d)^2 \text{-el}$$

$$2. \text{ „ kisebb a 3-iknél } 2 \frac{\pi}{48} (D-d)^2 \text{-el}$$

$$2 \text{ „ „ a 3-iknél } 3 \frac{\pi}{48} (D-d)^2$$

Hogy ezeknek az eltéréseknek mi az oka: biztosan maig sem tudom, bár már három szakmatematicussal tárgyaltam ezt a kérdést. Valószínűleg az az oka, hogy a csonka kup magassága $m = M - \mu$, 2-ik hatvány alakban $M^2 - 2M\mu + \mu^2$ veendő számításba az alapkírdolgozásnál és nem egyszerű alakban. Ez azonban komplikált dolog és nem erdész feladat lévén nem is tárgyalom.

Tehát az egyenes és domboru kupok köbtartalmának számítás módjai még nincsenek kellően rendezve, annak dacára, hogy az 1-ső képletet tökéletesen helyesnek ismerjük el. Ha ez helyes: mire való tehát a többféle képlet? Arra való, hogy az 1. képletnek hosszadalmaságát és nem gyakorlatiasságát mellőzhessük, kiküszöbölhessük, Ehez képest gyakorlatiban van e döntött fának:

a közepén mért átmérő csak a felső végen mért átmérő megmérése s az ennek alapján való köbözés, még pedig mindkettő gyakorlati szempontból a sokkal rövidebb tartamu mérés és számítás kedvéért, mert a tömeg számításnál állítólag, a felmerülő egyes különbségek,

elnyésző csekély eltérést adnak a hozzávett, illetve elmaradt mennyiségek végeredményében, azaz a + és - kiegyenlíti egymást. De ha szorosabban vesszük a dolgot, a 2-ik képlet szerinti eljárás t. i. az átlag átmérőkkel dolgozás 70%-al kevesebb eredményt ad. A felső átmérő szerinti való dolgozás csak egyforma hosszú és csak nagyon egyenletes fának nyerhet helyesen alkalmazást, mert különben az eltérés a valóságtól 50%-ra is rughat.

Egyes nagyon értékes törzseknél a szakaszonkénti köbözés helyén való.

11. *Állófák köbözése.* Rézreletesen ismertetem ez év elején következő eljárást: A fának alsó átmérőjét megmérjük és a felső átmérőt becsüljük, még pedig az alsó átmérőnek tizedrészeivel fejezzük ki, azaz $d = \frac{D}{10} x = 0 \cdot x D$ s ekkor a magasságot megbecsülvén, a 3-ik képlet szerint lesz $K_{cs} = \frac{D^2 \pi}{4} \left[\frac{1+0 \cdot x^2}{2} \right] m$; 5.

amely köbtáblákhoz alkalmas és $K_{cs} = D^2 m \left[\frac{1+0 \cdot x^2}{2} \right] \frac{\pi}{4} = 0 \cdot 785 m D^2 \left[\frac{1+0 \cdot x^2}{2} \right] = D^2 m \cdot 0 \cdot 785$

$\left[\frac{1+0 \cdot x^2}{2} \right]$; 6. mely köbtáblák nélkül is alkalmazható, mert x értéke rendszerint 0,3, 0,4,

vagy ritkábban 0,5 s így $1+0 \cdot x^2$ értéke 0,55, 0,58, 0,62, amely 0,785-el szorozva 0,43, 0,46

és 0,49, azaz a $K_{cs} = D^2 m \left[\frac{1+0 \cdot x^2}{2} \right] 0 \cdot 785$

illetve $K_{cs} = D^2 m \begin{cases} 0 \cdot 43 \\ 0 \cdot 46 \\ 0 \cdot 49 \end{cases}$ értékű $\begin{cases} \text{ha } x = 0 \cdot 3 \\ x = 0 \cdot 4 \\ x = 0 \cdot 4 \end{cases}$

Minthogy azonban a) becslése sok gyakorlati igényel, ezt a becslést óhajtom elkerülni azzal, hogy mivel a fák alakja hosszan elnyúlt ellipszishoz hasonlít s ennek focusán át tett átmetszéssel [amelynek átmérője parameter nevet nyel] csonkakupot kapunk s ennek az átmetszés átmérőjének mérete a kis- és nagytengely által ki is lejezhető: a d) becslése mellőzhető volna.

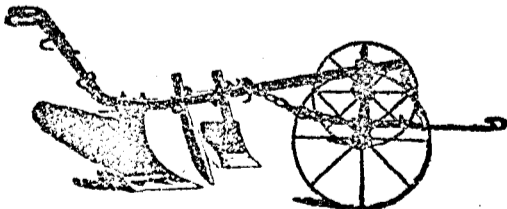
Az ép ellipsis, valamint a focuson átmetszett ellipsis köbtartalma alsó mennyiségian szerint hosszadalmasan lévén kiszámítható, Burnász János math. tanár ur szivessége folytán felső mennyiségian alapon mutathatom be köbtartalmának levezetését.

$a =$ fél nagytengely; $b =$ fél kistengely; $t =$ forgatott lap területe és a köbtartalom $K = 2s\pi t$ és $e =$ középponttól focusig való távolság = excentricitás; $s =$ súlyponttávolság a forgatási tengelytől s-nek értéke az ellipszisének

$$s = \frac{1}{2} \int_0^a \frac{b^2}{a^2} (a^2 - x^2) dx \Big|_0^t = \frac{6^2}{2a^2} \left(a^2 x - \frac{x^3}{3} \right) \Big|_0^t = \frac{ab^2}{3t} \text{ a forgatott lap az}$$

Ekék

boronák, kukoricamorzsolók, szecs-kavágók, motorekék és motorok,

WOLFNER-FÉLE

Géphajtószijak

gépkenőolajok, szerszámok, tömitések

Gummiárúk

és mindennemű műszaki cikkek

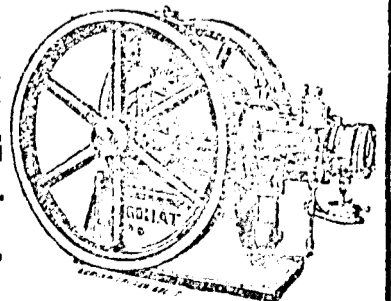
legolcsóbban kaphatók az E. G. E. géposztályában

HANN és TÁNSA

Telefonszám: 2-36.

GÉP- ÉS MŰSZAKI KERESKEDELMI RÉSZVEHETŐTÁRSASÁG
Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u. No. 11.)

Sürgönczim: Hanncomp.

ellipszis területének negyedrésze, tehát $t = \frac{ab\pi}{4}$

így leend $s = \frac{4b}{3\pi}$ és $K \text{ ellip.} = \frac{2ab\pi}{3} = 7.$

Gyakorlatilag, minthogy a képlet így is írható

$2ab \frac{\pi}{3}$ és $\frac{\pi}{3}$ megközelítőleg $= 1$

leend $K \text{ ellip.} = 2ab : 8.$

A csonka elipsoid kupnál $t = \int_0^e y dx = \frac{b}{a} \int_0^e dx$

$\int \sqrt{a^2 - x^2} dx = \frac{b}{a} \left[\frac{x}{2} \sqrt{a^2 - x^2} - \text{arc. sin.} \frac{x}{a} \right]_0^e =$
 $= \frac{b}{2a} \left[e \sqrt{a^2 - e^2} - \text{arc. sin.} \frac{e}{a} \right]$ és mivel

$\sqrt{a^2 - e^2} = b$ tehát $t = \frac{b}{2a} \left[be - a^2 \text{ arc. sin.} \frac{e}{a} \right]$

és mivel $\frac{1}{2} \int_0^e y^2 dx = \frac{b^2}{2a^2} \left(a^2 x - \frac{x^3}{3} \right)_0^e =$
 $= \frac{b^2 e (3a^2 - e^2)}{6a^2}$ és a csonka ellipsoid

kupnál $s = \frac{be (3a^2 - e^2)}{3a (be - a^2 \text{ arc. sin.} \frac{e}{a})}$

és így $K_{\text{csell}} = \frac{b^2 e (3a^2 - e^2) \pi}{6a^2} = 9.$ Ezt gyakor-

latív alakítom: 9. képlet így is írható:

$b^2 e \pi \left[\frac{1}{2} - \frac{e^2}{6a^2} \right]$ és mivel

$a^2 = b^2 - e^2$ $K_{\text{csell}} = b^2 e \pi \left[\frac{1}{2} - \frac{e^2}{6(b^2 - e^2)} \right]$

és mivel $\frac{e^2}{6e^2} = \frac{1}{6}$ és ez még 66^2 -el is osztandó

és b. értéke a fálnál e értékének csekély töredéke:
 $\frac{e^2}{6(66^2 - e^2)}$ értéke $\frac{1}{7}$ -től $\frac{1}{8}$ -ig terjed s így a zár-

jelben levő mennyiség értéke: $\frac{1}{2} - \frac{1}{7} = \frac{5}{14}$ és

$\frac{1}{2} - \frac{1}{8} = \frac{6}{16}$ és $\frac{5}{14}$ és $\frac{6}{16}$ azaz 0.357, 0.375

és így $K_{\text{csell}} = 6 \cdot \frac{5}{14} = \frac{30}{14} = \frac{15}{7} = 2.14$ **10.**

Továbbá a fél kis tengely $b = \frac{D}{2}$ azaz a fa

alsó átmérője és $e = m = a$ fa magassága

$K_{\text{csell}} = \frac{D^2 \pi (0.357)}{4 (0.375)} = \frac{D^2 \pi}{4} 0.366 \text{ m}$ **11.,**

amely körlap és henger táblához használható

és mivel a képlet így is írható $D^2 \frac{\pi}{4} 0.366$ és

$\frac{\pi}{4} = 0.785$ leend

$K_{\text{csell}} = D^2 m \times \frac{(2873)}{(2944)} = D^2 m 0.29$ **12.**

avagy még rövidebben felső értékkel $= 0.3D^2 m$; **13.** Így a d-nek becslése egyszerű képlettel mellőzve van.

Kisebb szakközlemények.

A mezei egerek irtása Székelyföldön.

Intze Kálmán uzoni gazdatisunk írja, hogy a lapoknak azon információja, hogy 5—6 mm ásholdankénti termés van a Székelyföldön, téves, mert a mezei egerek óriási kártétele ezt a mennyiséget is redukálta. Az egérirtás leg-egyszerűbb és legolcsóbb módjának ajánlja a mélyszántást és szántáskor az egereknek kutyákkal való összefogdosztását. Felemlíti soraiban azt az időt, amikor még minden eke mellett tartottak egy kutyát, megjegyezvén, hogy akkor nem is volt annyi egérkár. — Helyteleníti a baglyokra való vadászatot, mivel azok igen sok egeret fogyasztanak.

Vizsgáljuk meg juhainkat. Bár száraz időjárás volt az idei nyáron, mindazáltal tekin-

tettel juhállományunknak a mételeykórral való fertőzöttségére és azon körülményre, hogy elegendő a juhoknak nedves, mocsaras területen egyszer való áthajtása ahhoz, hogy fertőzödjének e betegséggel. Ne mulasszák el juhtenyésztő gazdatisaink idejében megvizsgálni juhait, hogy nem szenvednek-e mételeykórban? Ennek külső jelei a szemfehérjének sárga, sárgaságra emlékeztető színe, a nyakmirigyek megduzzadása, előre haladott stádiumban a gyapju hullása. Egyszerű, gyakorlati módja a vizsgálatnak, ha a juhokat hegyen fel meghajtják, a gyengébb, beteges juhok visszamaradnak, ezek okvetlen tüzetesen megvizsgálandók. Ha a bajt megállapítottuk, kezeljük az egész nyájat e betegség biztos gyógyszerével a Distollal, mely egyesületünk titkári hivatala után is megrendelhető.

Törvények, rendeletek.

Új bélyegilleték, vasuton szállítandó mezőgazdasági termények után. A CFR igazgatósága az összes vasuti állomásfőnökökkel közösen közölte, hogy a gabonaneműek cukorrépa stb. vasuton való szállításra csak azon esetben vehetők fel, ha a feladó a közsegi pénzügyi administratornál befizette az 1%-os speciális bélyegilletéket „Timbru special”. Ez a bélyegilleték újabb terhet jelent a gazdaközönség számára. A cukorrépa termelők speciális bélyegilletékének fizetését a cukorgyár magára vállalta és egy összegbe fogja kilizetni. Minthogy a szállítás már megkezdődött, a termelők figyelmét e körülményre felhívjuk.

Gabonatermények bélyegilletéke. A pénzügyminiszter 48361—1923. számú rendelete értelmében az eladásra szánt gabonaneműek után a termény és liszt kereskedők, nagyban termelő földbirtokosok, cséplőgéptulajdonosok és malmosok az 1 százalékos forgalmi adón kívül még az eladott termény értéke után 1 százalékos bélyegilletéket (timbru proportional) tartoznak fizetni. Mindezekről egy egészen külön pontos nyilvántartást kötelesek vezetni. Az 1 százalékos bélyegilleték a forgalmi adóval egy időben havonta fizetendő.

Egyleti élet.

Ütessünk gyümölcsfákat. A háboru kitérőse óta kipusztult gyümölcsfák csak elvétve imitt-amott pótoláltak, új gyümölcsöket pedig alig telepítettek annyira, hogy a faiskolák is redukálják termelésüket.

Elérkezett az ideje, hogy a hiányok pótlásáról gondoskodjunk és új gyümölcsösök beállításával hasznosítsuk földünket. A gazdaközönség őszi gyümölcsfa szükségletének egyszerűbben és olcsóbban való beszerezhetése céljából ajánljuk a gazdaköri vezetőségek figyelmébe, hogy írják össze a gazdák által megrendelni óhajtott csemetéket és küldjék be azokat egyesületünk titkári hivatalába. A kolozsvári állomásra gravitáló küldeményeket az E. G. E. az őszi folyamán együttesen hozatja el Nagyenyedről az Ambrosi, Fischer és Tsa cégtől Kolozsvárra. Az elosztás és átvétel Kolozsváron fog történni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell: 1. a megrendelő nevét, 2. lakását, 3. a posta- és vasutállomását, 4. a megrendelt csemeték fajtáját és drb.-számát. A megrendeléssel egyidejűleg a csemeték ára is beküldendő. A félmagas törzsű alma, körte, barack csemeték ára 60 L., dió, szilva 50, cseresznye, meggy 70 L.

drb.-ként. A bokorfák ára u. a. Fiala, korona nélküli csemeték ára 10 L.-el olcsóbb, szilvából nincsenek. Diófák ára 75 L. cserjéké 30 stb.

A fentii árakhoz számítandók a fuvardíjak.

A késedelmes megrendelések őszi szállításáért felelősséget nem vállalunk. Megrendeléseket tavaszi szállításra is elfogadunk.

Kolozsvár, 1923. szeptember hó 30.

Az E. G. E. Szőlészeti, Borászati és Gyümölcsészeti Szakosztálya.

Irodalmi szemle.

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára az 1924. évre közelebről megjelenik. A naptár 1924-ben az 55. évfolyamába lép. Gazdag és változatos tartalmánál fogva nélkülözhetetlen kézikönyve a gazdáknak. — Megrendeléseket elfogad lapunk kiadóhivatala 1 drb. ára 24 L. Előfizetők 20 Leiért kapják és akik 10-nél több példányban rendelik meg 15 Leiért.

Vegyes közlemények.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomásának megfigyelései szerint szept. hóban a maximális légnomás 725.6 volt szeptember 21-én. A legnagyobb meleg +34.5 volt szept. 3-án. A legnagyobb hideg +1.0° volt szept. 8-án. Az átlagos hő szeptemberben +15.7 volt. A legnagyobb csapadék volt 14.5 mm. szept. 21-én. A csapadék egész havi mennyisége 25.6 mm. A csapadékos napok száma 6.

Itt a szüret és nincsenek must árak. Szomorú idők járnak a szőlősgazdákra. A magas munkáltatási költségek után anyagilag kimerülve értékesíteni szeretnék boraikat. Több felől érdeklődtünk az idei árak iránt egy termelőktől, mint kereskedőktől, de sem eladásról sem keresletről vagy árról értesítést nem kaptunk. A szatmári hegyközség figyelmeztette csupán a termelőit, hogy 5 L.-en alól ne adják a mustot. A szőlő munkáltatási költségek a múlt évvel szemben kb. 30 százalékkal emelkedtek, a minőség is kb. 30 százalékkal jobb, a mennyiség pedig kevesebb, tehát a rossz értékesítési viszonyok dacára is indokolt, hogy a termelők ne dobják akármilyen áron piacra termésüket, hanem ha lehet várjanak egyelőre míg a must kiforrik. Addig is, amíg az árak kialakulnak az árak megállapításánál a fentii körülmények tartandók szem előtt.

Megkezdődött a magyarországi szüret. A szüret helyenkint már megkezdődött. A terméskilátások úgy minőségileg mint mennyiségileg kedvezőbbek s a must 2—3 fokkal magasabb lesz mint a tavalyi. Összesen négy millió hektóliter borra számítanak. A kedvező eredmény kiállítás dacára a bor ára tartott s a 9 fokos borért 8—900 koronát, a jobbminőségűért 1000—1200 koronát, a mustért 400 koronát fizetnek.

A posztógyárosok és gyapjutermezők az ipari és kereskedelemügyi miniszternél tanácskoztak. A napokban — mint értesülünk — Sassu miniszter elnöklete alatt tanácskozás folyt a kereskedelmi minisztériumban a posztógyárosokkal és gyapjutermezőkkel. Mindenekelőtt arról volt szó, hogy a minisztérium adatai szerint mintegy kétmillió kilogramm gyapjut vásárolhatnak meg a gyárosok. Ezek azonban legfeljebb félmennyit vélnek forgalombahozhatónak, mivel a termelt mennyiségnek legalább felét maguk a termelők dolgozzák fel. Hozzáteszik a gyárosok, hogy az eladó mennyiséget sem vásárolhatják meg, mivel nem rendelkeznek kellő pénz felett és a hadügyminiszter nem teszen náluk megrendelést. Erre a hadügyi kormány képviselője kijelentette, hogy a mi-

niszter egymillió méter posztót szándékozik megrendelni. Az árakra nézve nem jött létre megegyezés. A termelők 120 (?) lejt kívántak kilogrammonként a cigája birkák gyapjújéért, a gyárosok pedig hangoztatták, hogy ugyanezt a minőséget 72—75 lejért lehet megvásárolni. A fennírt tudósításhoz csak az a megjegyzésünk, hogy a termelők kb. 80 L-es állagáron régen tudták a cigája gyapjúterméstükön. A gyapjú izzatartásának az oka pedig az árak erőszakos enyomása.

Megdrágul a cukor Magyarországon? A cukor árának újabb megdrágítására készülnek az érdekeltek. A készülő drágítás egyik okát abban kell keresni, hogy a magyar cukorgyárak azt határozták el, hogy az új kampányban nem gyártanak több kristály cukrot.

Szőlőoltvány kiosztás. A földmivelési miniszter elrendelte, hogy az állami vincellériskolákból már az ősszel lássák el a szőlős gazdákat a szükséges csemetékkel és szőlővesszőkkel. A vonatkozó kéréseket október 15-ig kell a földmivelési minisztériumhoz beadni és az illetékes adóhivatallal kell igazolni, hogy a kérelmezőnek szőlője van. A kiosztás feltételeit eddig nem közölték.

Orosz cukor Romániának. Olaszország a szovjet kormánnyal kereskedelmi szerződést kötött, amely szerint Oroszország cukrot szállít Olaszországnak Románián keresztül. Miután ezek a szállítások Románián keresztül történének, a román kormány jóváhagyását kérte Olaszországtól. A kormány a beleegyezést megadta, azonban kikötötte, hogy az átszállított cukor egy részének Romániában kell maradni. Vajon milyen áron fog ez a cukor forgalomba kerülni? Ez is 24:50 L-es áron, mint a belső termelők cukra, avagy ez már mint import áru az ár-lajtorjáról lenézi a mi répankból készült cukor árát?

Hogy van az, hogy az egyik gazdánál a marha mindig egészséges és erős, míg a másikonál gyöngye és munkaképtelen? Mert még nem minden gazda ad marhájának Kwizda-féle marhatápport. Kwizda-féle marhatápport elsőrendű hatással van az állat étvágytalansága ellen, rossz emésztésnél, a tej minőségének emelésére és a tej mennyiségének fokozására teheneknél. Kapható a gyógyszerárakban és drogueriákban Vételnél ügyeljünk a Kwizda névre, mert e nélkül értéktelen hamisítvány.

3479.

PIAC.

Országos vásárok.

Október hó 8-án. Billéd, Oláhbaksa, Bükös, Darloc, Havasmező, Kraszna, Vermes. 9-én. Alsóárpás, Máramarossziget. — 10-én. Szászványa, Alparét, Csikszentdomokos, Köhalom, Mehádia, Nagysármás, Torockó, Vadász, Zsibó, Sepsiszentgyörgy. — 11-én. Erked, Felsőszálláspatak, Marosillye. — 12-én. Verespatak. — 13-án. Parajd, Mikezsásza. — 14-én. Báránykut, Stájerlak,

Újra maximálták a husárat Kolozsváron. Marhahús 16—18, sertéshús 38—42, borjúhús 26, sertéshashús 48, hátszalonna 60, hasszalonna 64, olvasztott zsír 70, berbécszús 16—20.

A mézárások az újonnan megállapított árakat sérelmesnek találták magukra nézve s bejelentették, hogy ilyen árak mellett a mézárások nem láthatják el Kolozsvár közönségét. Különbösen is a közeljövőben az élőmarha és sertés ára nagy drágulásnak néz elébe, mert a minisztérium a kivitt engedélyezte. Figyelmeztették a tanácsot, hogy Kolozsvár az esetben is, ha kérésüket teljesítik is, biztos zsirinségnek néz elébe, amennyiben Galaczból ügyökök árasztották el Kolozsvárt, hogy rábírák a mézárásokat, hogy a zsirt Galaczba szállítsák, ahol kilenczven lejt fizetnek kilójáért és hízalt sertés nincs Erdélyben.

Az alacsony húsárak a gazdaközönséget

is érintik, mert a mai magas takarmány árak mellett az állattenyésztésre ráfizet a gazda.

A szatmári országos állatvásár. A hatóságok váltakozó rendelkezései után lezajlott a Szt.-Mihály napi országos vásár. A felhajtás alig érte el a felét a rendes heti vásárnak. Egy pár közepes jó 5 éves igás lovat lehet venni 14—16 ezer leuért; egy pár 5 éves, cca 10 mázsát nyomó ökröt 14—15 ezer leuért; egy pár igen szép 12—12 1/2 mázsás ökröt elkel 23 ezer leuért; egy 7 éves szimentháli jellegű cca 500 kg. súlyú fejős tehén 4 hetes kis borjuval elkel 6000 leuért; 8—10 hetes malacz párja 1200—1600 lei; 8 hónapos süldő per 35 kg. párja: 2600—2800 lei; felnőt kocza 75—85 kg., darabja: 2800—3000 lei; 90 kg.-os kivágott koczákért kilogrammonként 42 lejt kínáltak, 43 lejt kértek.

Szatmári terménypiaci árak. Buza 78—80 kg.-os 600—620, rozs 450—480, árpa 480—500, zab 300—310, tengeri 560—580, csöves tengeri mázsája 260—280, luczerna széna I. rendű 140—150, lóhere széna I. rendű 140—150, lóhere széna II. rendű 135—140, alom szalma 70—80 lei métermázsánként.

Aradi piaci árak. Tej literje 5—5:50, tojás darabja 1:40—1:50, vaj kilója 60—80 lei, Lisztárak: száz kiló nullásliszt 900—950, főzőliszt 770—800, kenyérliszt 550—600 lei. Terményárak: buza 470—550, rozs 470—480, zab 380—420, kukorica 480—510, korpa 270—300 lei métermázsánként. A baromfi piacon az árak a következőképen alakultak: Liba darabja 180—280, kacsa darabja 90—150, csirke párja 50—70 lei. Élőállatok árai: sertés 34—35, borjú 18—20, marha 12—16 lej kilónként élőszuliban.

Székelyudvarhelyi piaci árak. A termény árak nagyjában a múlt hetiekkel azonosak. Buza 70 (maximális ár) 80—86, rozs 74—75, árpa 74—75, zab 36—40, törökbuza új 70—72, tavalyi 78—82, burgonya 13—17 lei vékánként. 1 véka szilva 50—55 alma 35—45, körte 45—50 lei. A dió termése gyenge lévén, az valószínűleg drága lesz.

HIRDETÉSEK.

Alpestesi „Hangya“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi okt. 21-én d. u. 3 ó. a saját helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi okt. hó 28-án fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1922. évi dec. 31-én a tagok száma 137, üzletrészeinek száma pedig 258 volt. az év folyamán belépett 2 tag 6 üzletrésszel, kilépett 2 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt-helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Pestisul Mare, 1923. évi okt. hó 1-én. Az igazgatóság.

Barátosi „Hangya“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. év október 14-én d. u. 3 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi október hó 21-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Ellenőr jelentése. 2. Igazgatóság választása. Kelt Barátos, 1923. szept. 20. Az igazgatóság.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetések ára: szavanként 1 lei. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számítottak, — Legkisebb apróhirdetés díja 10 lei. Állást keresők részére 20 szolg 10 lei.

Seprügyártás részére cirokot keresek. A mennyiség és ár megjelölésével, az ajánlatok Kicsinás Torda Főlejt címre küldendők. — 3573

Makkot keresek 450 drb. süldő részére. Cím a kiadóban. 110

Terjesszük az „Erdélyi Gazdát“ a gazdák körében!

A Banca Centrala Gabonaosztálya

Cluj, Str. Regina Mária No. 1. szám. Legmagasabb napi árban vásárol

Lóheremagot,
Lucernamagot.

Kérünk mintázott árajánlatot.

Ez évben rendkívül gazdag tartalommal jelenik meg az

ERDELYI GAZDÁK ZSEBNAPTÁRA az 1924 évre.

Magyar gazda mást nem is vehet, mint az

Erdélyi Gazdák Zsebnaptárát

A naptár ára 24 L. A naptár megjelenése előtt való előfizetés esetén 20 L. 10 példánynál nagyobb számban való megrendelés esetén 15 L. drb.-ként.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Lucerna

és

Vöröshermagot

minden mennyiségben vásárol

Gazdasági Egylet Aradon.

3576

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7 sz.

Alap tőkéje: 16.000.000

Tartalék tőke: 15.000.000

033